

ชื่อผลงาน การถอดสัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรมของสถาบันอุดมศึกษาในภาคอีสาน
ชื่อผู้วิจัย ดร. นิธิ ลิศนันท์ นายรัฐพล ปัญจอาภรณ์ และนางสาวขวัญภา สิทธิประเสริฐ
หน่วยงาน หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ปีที่ทำการวิจัยเสร็จ 2561

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งค้นหาแนวทางใช้สัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรม ของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีขอบเขตในพื้นที่ภาคอีสาน โดยมุ่งหวังให้เกิดองค์ความรู้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อสร้างเอกลักษณ์ในอาคารประเภทสถาบันการศึกษา ที่แสดงความเป็นอีสาน โดยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ คือ 1) เพื่อสำรวจรูปแบบของสัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรมของสถาบันอุดมศึกษาในภาคอีสาน 2) เพื่อวิเคราะห์การรับรู้และการสื่อความหมายในรูปแบบของสัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรมของสถาบันอุดมศึกษาในภาคอีสาน และ 3) เพื่อถอดสัญลักษณ์ที่แสดงถึงแนวคิดในงานสถาปัตยกรรมของสถาบันอุดมศึกษาในภาคอีสาน งานวิจัยชิ้นนี้ดำเนินการโดยระเบียบวิธี คือ การสำรวจอาคารในสถาบันอุดมศึกษา ในภาคอีสาน จำนวน 13 แห่งที่มีอาคารที่มีการใช้สัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ความเป็นอีสาน นำมาวิเคราะห์ระดับการใช้รูปสัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรม โดยการทำแบบสอบถามจำนวน 415 ชุดมีผู้ตอบแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ นักศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอก ร่วมกับการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการทางด้านสถาปัตยกรรม

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบกลุ่มใหญ่ได้แก่ นักศึกษา มีความเข้าใจต่อสัญลักษณ์ที่สื่อในอาคารในสถาบัน สิ่งที่สำคัญของสัญลักษณ์ในอาคาร สื่อความเป็นอีสาน คือ รูปทรงหลังคาที่เป็นแบบทรงจั่ว และแบบทรงปราสาทขอม ส่วนที่รับรู้สัญลักษณ์ในอาคารได้ดีที่สุด คือ รูปทรงอาคาร ฐานอาคาร เสาอาคาร และ ความเป็นไปได้มากที่สุด ในการสร้างรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงความเป็นอีสาน คือ การแปลงเป็นรูปแบบที่ร่วมสมัย ลดทอนรายละเอียดลง โดยต้นแบบที่สื่อความเป็นอีสานมากที่สุด คือ บ้านพักอาศัย นอกจากนี้พบว่าแนวคิดในการสื่อความหมายถึงความเป็นอีสานในงานสถาปัตยกรรม ในสถาบันอุดมศึกษาของสถาปนิก มี 3 ประเด็น คือ 1) สถาปนิกเลือกใช้สัญลักษณ์ใน 2 แนวทาง คือ เลือกใช้ด้วยการแปลความหมายมาเป็นสัญลักษณ์ในอาคาร โดยมาจากบริบท ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ทั้งนี้เน้นว่าขึ้นอยู่กับประเภทของอาคาร และเลือกใช้ด้วยการยืมรูปแบบ อุปมาอุปไมยสถาปัตยกรรมของอีสาน 2) สถาปนิกสามารถบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นอีสาน ในเชิงรูปธรรม หลังคาจั่ว ทรงสูง ได้ถูกลดทอนลงบนหน้าจั่ว หรือที่ผนัง 3) สถาปนิกเสนอแนวการแก้ปัญหาของใช้สัญลักษณ์ความเป็นอีสาน ด้วยการค้นหาและสร้างสรรค์อัตลักษณ์ของพื้นที่นั้นแล้วแปลเป็นภาษาที่สื่อสารอย่างมีชั้นเชิง ต้องเข้าใจแก่นของวัตถุประสงค์ของอาคารแล้วย่อยข้อมูลโดยให้สัญลักษณ์ปรากฏเป็นองค์รวม และผู้ออกแบบต้องลดการหยิบยืมรูปแบบเดิมๆ และหาทางสื่อสารจากต้นแบบด้วยภาษาของตนเองให้มากที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งทำให้อาคารเป็นที่จดจำ

โดยสรุปงานวิจัยว่าด้วยการใช้สัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรมของมหาวิทยาลัยในอีสาน พบว่า 1. ความเข้มข้นของการใช้สัญลักษณ์ อยู่ในระดับ Index มากที่สุด หมายความว่า งานสถาปัตยกรรมมีการนำลักษณะสำคัญของต้นแบบสถาปัตยกรรมของอีสาน มาแปลความหมายเชิงสัญลักษณ์ด้วยภาษาที่เรียบง่าย ลดรายละเอียดไม่มากจนเหมือนต้นแบบ ในระดับ(con) และไม่น้อยไปกว่าจนดูไม่ออก ในระดับ Symbol และ 2. แนวโน้มการใช้รูปแบบสัญลักษณ์ในอาคาร มีลักษณะเป็นแบบรักที่เสียดายน้อย หมายความว่า นิยมนำองค์ประกอบต่างๆ มาผสมผสานกัน จนกระทั่งล้นเกินความพอดี ทำให้การสื่อสารมีความชัดเจนอยู่ไม่น้อย คือ 1. การเลือกหยิบจับสัญลักษณ์มาใช้แบบเป็นชิ้นๆ ลักษณะปะติดปะต่อกันเข้า จนบางครั้งทำให้อาคารดูมีความฟุ่มเฟือยในองค์ประกอบ 2. การนำองค์ประกอบระดับอาคารแต่ไม่ตรงตามรูปแบบความเป็นเรือนพื้นถิ่นอีสาน อาจก่อให้เกิดการเข้าใจผิดได้

คำสำคัญ สัญลักษณ์ , สถาปัตยกรรมอีสาน , สถาบันอุดมศึกษาในภาคอีสาน

Title : The Decoding Symbols in Architecture of The Institution of Education
in Northeastern Region (Isan)

Researcher : Dr. Nithi Lisund Rattapol Panja-arpon and Khuannapa Sitprasert

Institute : Architectural Program. Faculty of Industrial Technology
Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Year : 2018

Abstract

This research aims to decoding symbolic approach in architecture for The Institution of Education. The scope in the Northeast Region. The aim is to provide knowledge in architectural design for identity building in educational institutions in the Northeast. The purpose of this research was to: 1) To explore the patterns of symbols in the architecture of higher education institutions in northeastern Thailand. 2) To analyze the perception and interpretation of symbols in the architecture of higher education institutions in Isan.) To remove the symbols that represent the concept of architecture in higher education institutions in the Northeast. This research was conducted by the methodology of surveying buildings in 13 higher education institutions in Northeastern Thailand with the symbolic buildings in architecture that reflect the identity of Isan. Analyze level of use in architecture. The questionnaire was divided into 4 groups: students, teachers, university staff. And outsiders In conjunction with interviews architects and architects in architecture.

The results of the study revealed that the respondents were students with a clear understanding of the symbols in the building. The importance of symbols in the building. Northeast is the shape of a gable roof. And the castle Khmer. The best known building symbols are building shapes, bases, towers and the most likely. To create a symbolic pattern in architecture that represents Isan is to transform into a contemporary style. Describe the details. The most popular is Isan. In addition, the concept of meaning of Isan in architecture. 1) Architects choose the symbol in two ways, which is used to interpret the symbol in the building. It depends on the type of building. And choose to borrow. 2) Architects can tell the identity of Isan. 3) The architect proposed the solution of the problem of using the symbol of Isan. By searching and creating the identity of the area, then translate into a communicative language. The purpose of the building is to understand the essence of the building and then sub-data by giving the symbol a holistic appearance. And the designer must reduce the original loan. And find the way to communicate from the master in their own language as much as possible. This is what makes the building memorable.

In conclusion, the research on the use of Symbols in the architecture of the university in the Northeast has found that: 1. The concentration of symbols used in the Index level most means that the architectural features of the architecture of the Isan. Let's translate the symbolic meaning into simple language. Reduce details not so much as a prototype (Icon level), and not less to not see the Symbol level, and

2. Trends in the use of symbolic patterns in the building. It is a love story that means that the elements are popular. That's it. Lack of fit. There is no shortage of communication. 1. Picking the handle to use in pieces. Patchwork Sometimes it makes the building look extravagant in composition. 2. Adoption of building elements but not in accordance with the Isan style of local housing. May cause misunderstanding.

keywords : Semiology , Isan Architecture ,Higher Education Institutions in Northeastern Region (Isan)